

Aneta Banasik

Polonistyka we Florencji

Postscriptum nr 1(53), 287-290

2007

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ANETA BANASIK
Università degli Studi di Firenze
Uniwersytet Śląski, Katowice

Polonistyka we Florencji

Z centralnego punktu miasta, na którym króluje słynna katedra z kopułą zaprojektowaną przez Filippa Brunelleschiego, na plac jego imienia, gdzie mieści się fakultet Lettere e Filosofia, można dojść w pięć minut. Wydział znalazł swą siedzibę w samym sercu starego miasta, co stwarza niepowtarzalną aurę, z jednej strony sprzyjającą pogłębianiu wiedzy w tak niezwykłym otoczeniu, z drugiej zachęcającą do kontemplacji znajdujących się wokół zabytków. Bez wątplenia wybujała architektura Florencji napawa optymizmem, który przejawia się w charakterze mieszkańców. W ramach Wydziału funkcjonuje katedra slawistyki, która obecnie oferuje studentom możliwość poznawania języków słowiańskich: bułgarskiego, chorwackiego, czeskiego, polskiego i rosyjskiego. Studenci wybierają najczęściej język rosyjski jako podstawowy, a następnie jeden z pozostałych języków słowiańskich jako uzupełnienie. Studia trwają trzy lata, co odpowiadałoby polskiemu licencjatowi i obejmują lektorat oraz zajęcia z literatury i języka, prowadzone w języku włoskim. W mijającym roku akademickim zajęcia te prowadził profesor Marcello Piacentini, wybitny znawca polskiej literatury, współautor podręcznika *Storia della letteratura polacca*.

Od pięciu lat prowadzę zajęcia lektoratowe na Uniwersytecie we Florencji, gdzie zostałam skierowana przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, za pośrednictwem Szkoły Języka i Kultury Polskiej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Zajęcia rozpoczynam co roku w październiku i do moich obowiązków należy prowadzenie lektoratu z języka polskiego dla studentów pierwszego, drugiego i trzeciego roku slawistyki, którzy wybrali język polski jako przedmiot swoich studiów lub jako drugi język słowiański, najczęściej

razem z językiem rosyjskim. Zajęcia odbywają się w czterech grupach, co wynika z poziomu zaawansowania studentów:

- początkujący: 4 godziny tygodniowo;
- średnio zaawansowani: 4 godziny tygodniowo;
- zaawansowani: 2 godziny tygodniowo;
- studenci, dla których polski jest językiem ojczystym: 2 godziny tygodniowo.

Dla grupy początkującej jako wiodący wybrałam podręcznik A. Janowskiej i M. Pastuchowej: *Dzień dobry* (Janowska, Pastuch: 1999), wyposażony w płyty kompaktowe, umożliwiające kształtowanie umiejętności rozumienia ze słuchu. Studenci w ciągu dwóch semestrów poznają podstawowe zagadnienia polskiej gramatyki (przypadki rzeczowników i przymiotników w liczbie pojedynczej i mnogiej, koniugacje czasowników, czas teraźniejszy, przeszły oraz przyszły, a także aspekt i liczebniki główne), opanowują polską fonetykę i alfabet oraz poszerzają zasób słownictwa (np. ubrania, jedzenie, rodzina itp.). Szczególną wagę przywiązuję do rozwijania umiejętności komunikacyjnych, stąd część każdego zajęcia przeznaczona jest na konwersacje, połączone z odpowiednim zagadnieniem gramatycznym (np. u lekarza, na poczcie, w kawiarni, na dworcu kolejowym, w sklepie itd.). Na tym pierwszym etapie nauki pojawiają się również ćwiczenia pisemne, które studenci przygotowują w domu oraz krótkie dyktanda, oczywiście ograniczone do sprawdzania poprawności zapisywania poznanych na lekcjach słów i zwrotów, niekoniecznie zawierających problemy ortograficzne (chodzi przede wszystkim o identyfikację i rozróżnianie spółgłosek miękkich, funkcjonalnie miękkich i twardych (np. *ś, sz, s*)).

Grupa średnio zaawansowana korzysta z podręcznika J. Kucharczyka: *Już mówię po polsku* (Kucharczyk: 1995), wyposażonego w bogaty materiał gramatyczny (np. fleksja rzeczowników, przymiotników i zaimków, strona bierna, aspekt czasownika, tryb rozkazujący), jak i leksykalny. Oprócz tekstów tematycznych (np. kino, geografia Polski, przepisy kulinarne, sport) studenci mają okazję zetknąć się z dialogami, stanowiącymi doskonały przykład współczesnej polszczyzny. Dodatkowym materiałem są nagrania tekstów, które wykorzystuję w celu poprawy umiejętności rozumienia tekstów mówionych. W tej grupie spory nacisk położony został również na redagowanie tekstów pisanych, szczególnie zaś na poprawną konstrukcję zdań złożonych.

W grupie zaawansowanej, biorąc pod uwagę sugestie studentów, przygotowujących się do wyjazdu na stypendium do Polski, wykorzystuję podręcznik pt. *Wśród ludzi i ich spraw* (Bajor, Madej: 1999), przeznaczony dla hu-

manistów i skupiam się na poszerzaniu słownictwa oraz konstruowaniu wypowiedzi ustnych i pisemnych z zakresu tradycji, kultury, życia społecznego. Zajmujemy się również analizą tekstów literackich, wykorzystując specjalnie przygotowaną dla cudzoziemców przez Szkołę Języka i Kultury Polskiej w Katowicach, serii „Czytając po polsku”, czyli adaptację dzieł literatury polskiej (np. *Kamizelka* B. Prusa, *Latarnik* H. Sienkiewicza), poszerzamy słownictwo na bazie tekstów prasowych („Polityka”) i skupiamy się na ćwiczeniach ze słuchu, wykorzystując nagrania polskiej muzyki rozrywkowej.

Wreszcie ostatnia grupa, z uwagi na specyficzny skład, realizuje program przeznaczony dla polskich studentów filologii i w tym roku była to fonetyka języka staro-cerkiewno-słowiańskiego i literatura wczesnego średniowiecza. Udało nam się zapoznać z alfabetem i typowymi zjawiskami fonetycznymi (palatalizacje, metateza), a sprawdzianem nabytych umiejętności była dokładna analiza tekstów (modlitw, fragmentów *Biblii* i kazań).

Szczególnym powodzeniem cieszą się ponadto wszelkiego rodzaju zajęcia pozalekcyjne z wykorzystaniem multimediów: tradycyjne ćwiczenia gramatyczne uzupełniane są atrakcyjnym, szczególnie dla studentów początkujących, programem komputerowym GRAMPOL (Cudak, Tambor: 1997). Studenci wszystkich trzech grup mają też możliwość oglądania filmów w oryginalnej wersji językowej. W minionych latach były to m.in.: *Gorzkie gody*, *Pianista* w reżyserii R. Polańskiego, *Sara* w reżyserii M. Ślesickiego, *Stara baśń*, *Ogniem i mieczem* Jerzego Hoffmana. Zainteresowanie studentów językiem, ale również kulturą i historią Polski, przejawia się również w postaci redagowanej przez nich gazetki, na łamach której zamieszczają (w dwu wersjach językowych) swoje artykuły dotyczące Polski, recenzje obejrzanych filmów, tłumaczenia poezji i fragmentów prozy współczesnej, co oprócz ćwiczenia doskonalącego formułowanie tekstów pisanych, jest również swego rodzaju promocją Polski i języka polskiego w środowisku studenckim. Nawiązaliśmy również współpracę z Polsko-Włoskim Stowarzyszeniem Kulturalnym i w maju, przy ogromnym zaangażowaniu studentów, odbyła się wspólna polsko-włoska impreza, mająca na celu przybliżenie włoskiej młodzieży kultury polskiej. Szczególnie cieszy też fakt, iż studenci po zakończeniu kursów chcą nadal utrzymywać kontakt z językiem polskim i często zdarza się, że uczęszczają na lekcje lub przychodzą dzielić się swoimi doświadczeniami z pobytów w Polsce.

Rok akademicki we Florencji składa się z dwóch semestrów, z których każdy kończy się sesją egzaminacyjną. Studenci, w zależności od roku studiów i programu, zdają egzaminy ustne i pisemne, w których uczestniczą

wraz z profesorem M. Piacentiniem. Egzamininy pisemne obejmują materiał z zakresu języka polskiego i przygotowuję je w postaci testów, składających się z ćwiczeń gramatycznych, leksykalnych, zadań sprawdzających rozumienie ze słuchu, rozumienie tekstów pisanych oraz umiejętność samodzielnej redakcji tekstów. Podczas egzaminów ustnych studenci, w zależności od poziomu zaawansowania, otrzymują tekst, który stanowi punkt wyjścia konwersacji. Zakres materiału z literatury polskiej dla wszystkich oraz z języka dla studentów, dla których język polski jest językiem ojczystym, ustala profesor M. Piacentini, którego niezwykle interesujące zajęcia z literatury i języka zostały w mijającym roku akademickim uzupełnione o cykl wykładów dotyczących przekładu.

Literatura

Cudak R., Tambor J., 1997: *Grampol*, Katowice.

Bajor E., Madej A., 1999: *Wśród ludzi i ich spraw. Kurs języka polskiego jako obcego dla humanistów*, Warszawa.

Janowska A., Pastuch M., 1999: *Dzień dobry. Podręcznik języka polskiego dla początkujących*, Katowice.

Kucharczyk J., 1995: *Już mówię po polsku*, Łódź.